

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	17
GİRİŞ.....	21

BÖLÜM 1

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAM VE İLKELER

I. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR.....	25
A. ELEKTRONİK HABERLEŞME	25
1. Elektronik Haberleşme Kavramı	25
2. Elektronik Haberleşmenin Kamu Hizmeti Niteliği.....	28
3. Elektronik Haberleşme Hizmetinin Özel Hukuk Tüzel Kişileri Tarafından Görülmesi	30
4. Elektronik Haberleşme Kavramının Kişisel Verilerle İlişkisi	32
B. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE İŞLETMECİ VE YETKİLENDİRİLMESİ	34
1. İşletmeci Tanımı	34
2. İşletmecinin Şirket Olması Şartı	35
a. Türk Hukukuna Göre Kurulma Şartı	35
b. Esas Sözleşmede Elektronik Haberleşme Konusunun Bulunması Şartı.....	36
c. Hisse Sahiplerinin Belirli Suçlardan Mahkumiyetinin Bulunmaması Şartı.....	36
d. Ödenmiş Sermayede Asgari Miktar Şartı.....	37
e. Bilgi ve Belge Sunma Şartı.....	37
f. Adli Sürecin Bulunmaması Şartı.....	38
g. Yetkilendirmenin İptal Edilmemiş Olması Şartı.....	38
3. İşletmecinin Yetkilendirilmiş Olması Şartı ve Yetkilendirme Usulü	38
a. Bildirim Yoluyla Yetkilendirme.....	39

b. Kullanım Hakkı Yoluyla Yetkilendirme	40
4. Elektronik Haberleşme Sektöründe Şirketlerin Yetkilendirilmesine İlişkin Diğer Durumlar	41
C. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE ABONE, ABONE ADAYI, TÜKETİCİ, KULLANICI VE SON KULLANICI KAVRAMLARI	43
1. Abone Tanımı	43
2. Abone ve Tüketici Kavramları Arasındaki İlişki.....	43
3. Abone Adayı Kavramı.....	45
4. Kullanıcı ve Son Kullanıcı Kavramları.....	46
D. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE ABONELİK SÖZLEŞMESİ	47
1. Abonelik Sözleşmesi Kavramı.....	47
2. Abonelik Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği.....	50
3. Abonelik Sözleşmelerinde Genel İşlem Koşullarının Varlığı	52
4. Abonelik Sözleşmelerinin Kuruluş Anı.....	54
5. Abonelik Sözleşmelerinin Muhteviyatı	56
II. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNE İLİŞKİN İLKELER	57
A. TÜKETİCİ HAK VE MENFAATLERİNİN GÖZETİLMESİ	57
B. EŞİTLİK İLKESİ-AYRIM GÖZETMEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	61
C. ŞEFFAFLIK İLKESİ	64
D. SERBEST REKABET ORTAMINININ SAĞLANMASI VE KORUNMASI İLKESİ	67
E. HİZMET KALİTESİ ARTIRIMININ TEŞVİK EDİLMESİ İLKESİ	71
F. DEĞİŞKENLİK (UYARLANMA) İLKESİ	73
G. SÜREKLİLİK İLKESİ.....	74

BÖLÜM 2

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE İŞLENMESİ İÇİN ABONEDEN ALINAN VE ELEKTRONİK HABERLEŞME HİZMETİNİN KULLANIMIYLA ORTAYA ÇIKAN KİŞİSEL VERİLER

I. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİ VE KİŞİSEL VERİ İŞLEME KAVRAMLARI.....	77
A. KİŞİSEL VERİ	77
B. KİŞİSEL VERİ İŞLEME.....	79

II. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI MEVZUATININ GELİŞME SÜRECİ.....	81
III. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE AÇIK RIZA.....	85
A. AÇIK RIZA KAVRAMININ İNCELENMESİ.....	85
1. AB Düzenlemeleri ve KVKK'da Açık Rıza ve Rıza Kavramlarının Kullanılması	86
2. Örtülü Rıza ve Açık Rıza Kavramları	87
B. HUKUKA UYGUNLUK NEDENİ OLARAK AÇIK RIZA	89
C. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE AÇIK RIZANIN GEÇERLİLİK KOŞULLARI.....	90
1. Açık Rızanın Belirli Bir Konuya Özgülenerek Verilmiş Olması	91
2. Açık Rızanın Özgür İradeyle Verilmiş Olması	91
3. Açık Rızanın Bilgilendirmeye Dayalı Olarak Verilmesi.....	93
D. OPT-IN (ÖNCE DEN İZİN ALINARAK) VE OPT-OUT (ÖNCE DEN İZİN ALINMAKSIZIN) GÖNDERİLEN İLETİLER	95
1. ABD'de Opt-In ve Opt-Out Uygulaması	97
2. Opt-In ve Opt-Out Uygulamasına İlişkin AB Düzenlemeleri	99
E. TÜRKİYE'DE OPT-IN SİSTEMİN UYGULANMASI VE İLETİ YÖNETİM SİSTEMİ (İYS).....	101
1. Ticari Elektronik İleti Kavramı.....	101
2. Ticari Elektronik İletilere Opt-In Sistemin Uygulanması ve İleti Yönetim Sisteminin Ortaya Çıkışı.....	101
3. Elektronik Haberleşme Sektöründeki İşletmecilerin Ticari Elektronik İleti Yönetmeliği ve İleti Yönetim Sistemindeki Konumu	103
4. Ticari Elektronik İleti ve İleti Yönetim Sistemi'nin KVKK Bağlamında İncelenmesi	105
IV. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİLERE İLİŞKİN AYDINLATMA METNİ SUNULMASI	106
A. AYDINLATMA METNİNİN ŞEFFAFLIK İLKESİYLE İLİŞKİSİ	106
B. AYDINLATMA METNİYLE BİLGİLENDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN YERİNE GETİRİLMESİ	107
1. Aydınlatma Metninin İçeriği.....	108
2. VERBİS Kayıtlarıyla Uyumlu Olma Zorunluluğu.....	109
3. Bilgilendirmenin Açıklığı	109
4. Tam ve Doğru Bilgilendirme	110

5. Kişisel Verilerin Aktarılması Konusunda Bilgilendirme Yapılması.....	110
6. Abonelik Tesisinden Sonra Abonenin Bilgilendirilmeye Devam Edilmesi.....	111
V. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE ÇEREZ POLİTİKASI	111
A. ÇEREZ KAVRAMI VE TÜRLERİ	111
1. Çerez Kavramı	111
2. Çerez Türleri.....	114
a. Kullanım Sürelerine Göre Çerezler	114
b. Kaynağına Göre Çerezler	115
c. Kullanım Amaçlarına Göre Çerezler	116
3. Çerezler Vasıtasıyla Davranışsal Pazarlama Yapılması	118
B. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE ÇEREZ DÜZENLEMELERİ.....	119
1. AB Hukukunda Çerez Düzenlemeleri	119
2. AB Düzenlemeleri Doğrultusunda Elektronik Haberleşme Sektöründeki Kullanıcının Açık Rızasının Alınmasının Gerekmediği Durumlar	123
3. Türk Hukukunda Çerez Düzenlemeleri.....	125
4. Elektronik Haberleşme Direktifi'nde Yapılacak Değişiklikler.....	127
VI. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE İŞLENMESİ İÇİN ABONEDEN ALINAN KİŞİSEL VERİLER	131
A. ABONELİK KURULMADAN ÖNCE ABONE ADAYINDAN ALINAN KİŞİSEL VERİLER	134
B. ABONELİK TESİSİ SIRASINDA ALINAN KİŞİSEL VERİLER.....	136
1. Abone Bilgi Formuyla Alınan Kişisel Veriler	138
2. Abonenin Adına Kayıtlı Fatura İstenmesi Suretiyle Alınan Kişisel Veriler	140
3. Abone Tarafından Vekaletname veya Vasi Belgesi Sunulması Suretiyle Alınan Kişisel Veriler.....	141
C. ABONELİK YAPMA YÖNTEMİNE GÖRE DEĞİŞKENLİK GÖSTEREN KİŞİSEL VERİLER	143
1. Yüz Yüze Islak İmzalı Abonelik Tesis Sırasında Alınan Kişisel Veriler	143
2. Kimlik Doğrulamanın Elektronik Ortamda Yapıldığı Abonelik Sözleşmelerinde Alınan Kişisel Veriler	145
a. E-Devlet Üzerinden Başvuru Sahibinin Kimliğinin Doğrulama Sürecinde Alınan Kişisel Veriler	147

b. ICAO 9303 Standardına Uygun Yakın Alan İletişimi Özelliği Olan Belge ile Abonelik Başlatılması Esnasında Başvuru Sahibinin Kimliğinin Doğrulanması Sürecinde Alınan Kişisel Veriler.....	153
c. TCKK ile Birlikte PAdES Oluşturarak Abonelik Başlatılması Esnasında Başvuru Sahibinin Kimliğinin Doğrulanma Sürecinde İşlenen Kişisel Veriler	158
d. Yüz Yüze Kanallarda Kimliğin Elektronik Ortamda Doğrulanması Suretiyle Gerçekleştirilen Abonelik Tesisi Sırasında İşlenen Kişisel Veriler.....	160
VII. ABONELERİN ELEKTRONİK HABERLEŞME HİZMETİ KULLANIMINDAN KAYNAKLANAN KİŞİSEL VERİLERİ	163
A. ABONE DESEN YAPISIYLA İŞLETMECİ TARAFINDAN BTK'YA GÖNDERİLEN KİŞİSEL VERİLER	163
B. ABONENİN ELEKTRONİK HABERLEŞME HİZMETİ KULLANIMINDAN KAYNAKLI ORTAYA ÇIKAN TRAFİK VE KONUM VERİLERİ	166
1. AB Düzenlemeleri Çerçevesinde Trafik Verilerinin İşlenmesi.....	167
2. AB Düzenlemeleri Çerçevesinde Konum Verilerinin İşlenmesi.....	170
3. Türk Hukukunda Abonenin Elektronik Haberleşme Hizmetlerini Kullanımından Kaynaklı Elde Edilen Trafik ve Konum Verileri	172
4. Türk Hukukunda Trafik ve Konum Verilerinin Aktarılması.....	174
5. Türk Hukukunda Trafik ve Konum Verilerinin Yurtdışına Aktarılması	176
VIII. ABONELİK TESİSİNDEN SONRA ABONENİN KİŞİSEL VERİLERİNİN GÜNCELLENMESİ	177
IX. RESMİ MERCİLERİN TALEPLERİNİN İŞLETMECİ TARAFINDAN KARŞILANMASI.....	178

BÖLÜM 3

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİLERİN İMHA EDİLMESİNE KADAR GEÇEN SÜREÇ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

I. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDEKİ İŞLETMECİDEN BİLGİ TALEP EDİLMESİ.....	183
A. ABONE VEYA KULLANICININ BİLGİ TALEP EDEBİLECEĞİ HUSUSLAR.....	186
B. VERİ SAHİBİ BAŞVURU FORMU	187
C. BİLGİ TALEP EDİLEBİLECEK KANALLAR.....	188
D. TALEP EDİLEN BİLGİYE CEVAP VERME SÜRECİ.....	190

II. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİLERİN SAKLANMASI	192
A. AB MEVZUATI VE 2006/24/EC SAYILI VERİ SAKLAMA DİREKTİFİ ÇERÇEVESİNDE KİŞİSEL VERİLERİN SAKLANMASI	193
1. 2006/24/EC Sayılı Veri Saklama Direktifi'nin Ortaya Çıkışı	193
2. Veri Saklama Direktifi'yle Düzenlenen Hususlar	194
3. Veri Saklama Direktifi'ne Getirilen Eleştiriler	196
4. Veri Saklama Direktifi'ne İlişkin Değerlendirme İçeren Bazı Yargı Kararları	197
a. S. ve Marper - Birleşik Krallık Kararı	198
b. İrlanda - Avrupa Parlamentosu Kararı	200
c. İrlanda Dijital Haklar Kararı	201
d. Tele-2/Watson Kararı	202
B. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİLERİN SAKLANMASINA YÖNELİK TÜRK HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	203
1. Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunması Başlıklı EHK'nın 51. Maddesinin Değerlendirmesi	204
2. Abonelik Tesisi Esnasında Alınan Kişisel Verilerin Saklanması ve Saklama Sürelerine İlişkin Değerlendirme	206
3. Aboneliğin Kullanımıyla Ortaya Çıkan Trafik ve Konum Verilerinin Saklanması	210
C. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA YÖNELİK ALINAN TEKNİK VE İDARİ TEDBİRLER	212
1. Teknik Tedbirler	214
a. Donanım Elemanlarının Güvenliği	214
b. Yazılım Elemanlarının Güvenliği	215
c. Ağ Güvenliğinin Sağlanması	216
d. Veri Güvenliğine İlişkin Alınan Teknik Tedbirler	217
e. Güvenlik Denetimlerinin Gerçekleştirilmesi	218
f. Elektronik Haberleşme Sektörüne Özgü Alınan Teknik Tedbirler	219
2. İdari Tedbirler	221
a. Risk Değerlendirmesinin Yapılması	222
b. Çalışanlara ve Diğer Veri İşleyenlere Yönelik Alınan İdari Tedbirler	222

c. Kişisel Veri İşlemeye Yönelik Gizlilik Sözleşmesi Hazırlanması, Politika ve Prosedür Oluşturulması.....	223
d. Elektronik Haberleşme Sektörüne Özgü Alınan İdari Tedbirler	224
III. KİŞİSEL VERİLERİN İMHASI	226
A. UNUTULMA HAKKI	227
1. Els Alfacs Kararı	228
2. Google - İspanya Kararı.....	229
3. Article 29 Çalışma Grubu'nun Google-İspanya Kararına İlişkin Rehberi	229
4. Anayasa Mahkemesi'nin N.B.B. Kararı	231
5. KVK Kurulu'nun Unutulma Hakkında İlişkin Verdiği Kararlar.....	232
6. Elektronik Haberleşme Sektöründe Unutulma Hakkının Değerlendirilmesi	233
B. AB DÜZENLEMELERİNE GÖRE İMHA	234
C. TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL VERİLERİN İMHASI.....	235
1. İmha Politikası	238
2. İmha Süreleri	238
3. Silme	240
4. Yok Etme.....	241
5. Anonimleştirme	242
IV. VERİ TAŞINABİLİRLİĞİ HAKKI.....	243
V. KİŞİSEL VERİLERİN YENİDEN DEĞERLENDİRMEYE TABİ TUTULMASI.....	245
A. ABONENİN KİŞİSEL VERİLERİNDEN PROFİL OLUŞTURMA	246
B. BÜYÜK VERİ UYGULAMALARI.....	247
C. VERİ MADENCİLİĞİ	248
D. ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE VERİ MADENCİLİĞİ VE HEDEFLERİ KRİTERLERİ ÇERÇEVESİNDE ABONENİN VEYA KULLANICININ VERİLERİNİN YENİDEN DEĞERLENDİRMESİ	251
SONUÇ	253
KAYNAKÇA	259

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AIHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AIHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AKN	: Adil Kullanım Noktası
ASY	: Abonelik Sözleşmeleri Yönetmeliği
A.Ş.	: Anonim Şirket
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BM	: Birleşmiş Milletler
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CAs	: Certificate Authorities (Sertifika Yetkilileri)
CB	: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı
CD	: Compact Disc
CDR	: Call Detail Records (Arama Detay Kayıtları)
CLIR	: Calling Line Identification Restriction (Arayan Hat Kimlik Kısıtlaması)
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
DDI	: Direct Dial In (Dođrudan Arama)
DID	: Direct Inward Dialling (Dođrudan Dahili Arama)
DSL	: Digital Subscriber Line (Dijital Abone Hattı)
E2EE	: End-to-end Encryption (Uçtan Uca Şifreleme)
EDPB	: European Data Protection Board (Avrupa Veri Koruma Kurulu)
EHK	: Elektronik Haberleşme Kanunu
EHS	: Elektronik Haberleşme Sektörü
EKDS	: Elektronik Kimlik Doğrulama Sistemi

EPG	: Etkin Piyasa Gücü
ETSI	: European Telecommunications Standards Institute (Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü)
GDPR	: General Data Protection Regulation (Genel Veri Koruma Tüzüğü)
GMPCS	: Global Mobile Personal Communications By Satellite (Küresel Mobil Kişisel İletişim Uydu)
GPS	: Global Positioning System (Küresel Konumlandırma Sistemi)
GSM	: Global System for Mobile Communications (Mobil Haberleşme İçin Küresel Sistem)
GVKT	: Genel Veri Koruma Tüzüğü
HTTP	: Hyper Text Transfer Protocol (Hiper Metin Transfer Protokolü)
HTTPS	: Hyper Text Transfer Protocol Secure (Güvenli Hiper Metin Transfer Protokolü)
ICAO	: International Civil Aviation Organisation (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü)
ICO	: Information Commissioner's Office
IMEI	: International Mobile Equipment Identity (Uluslararası Mobil Cihaz Kimliği)
IMSI	: International Mobile Subscriber Identity (Uluslararası Mobil Abone Kimliği)
IMT	: International Mobile Telecommunications (Uluslararası Mobil Telekomünikasyon)
IP	: Internet Protocol Address (İnternet Protokolü Adresi)
ISS	: Internet Service Service (İnternet Servis Sağlayıcı)
ITU	: International Telecommunication Union (Uluslararası Telekomünikasyon Birliği)
İYS	: İleti Yönetim Sistemi
KDV	: Katma Değer Vergisi
KEC	: Kart Erişim Cihazı
KEP	: Kayıtlı Elektronik Posta
KİK	: Kamu İktisadi Kuruluşları

Kurum	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
KVK	: Kişisel Verilerin Korunması
KVKK	: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
MHz	: Megahertz
MMS	: Multimedia Messaging Service (Mobil Çoklu Ortam Mesajlaşma Hizmeti)
MRZ	: Machine Readable Zone (Makine Tarafından Okunabilir Bölge)
MSISDN	: Mobile Station Integrated Services Digital Network (Mobil İstasyon Entegre Hizmetler Dijital Ağı)
NFC	: Near Field Communication (Yakın Alan İletişimi)
NVİ	: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
NTS	: Numara Taşıma Sistemi
OCSP	: Online Certificate Status Protocol (Çevrimiçi Sertifika Durumu Protokolü)
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
OTT	: Over the Top
PAdES-LTV	: PAdES Long Term Validation (PAdES Uzun Dönem Doğrulama)
PDF	: Portable Document Format (Taşınabilir Belge Biçimi)
RAFMET	: Referans Kiralık Devre ve Referans Al-Sat Yöntemiyle ATM/FR/ME İnternet Toptan Satış Teklifleri
RAT	: Referans Arabağlantı Teklifi
RFID	: Radio Frequency Identification (Radyo Frekansı ile Tanımlama)
RG	: Resmi Gazete
SIM	: Subscriber Identity Module (Abone Kimlik Modülü)
SMS	: Short Message Service (Kısa Mesaj Servisi)
SSL	: Secure Sockets Layer (Güvenli Giriş Katmanı)
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TCKK	: Türkiye Cumhuriyet Kimlik Kartı

TCPA	: Telephone Consumer Protection Act (Telefon Tüketici Koruma Yasası)
TİB	: Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı
TKHK	: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TLS	: Transport Layer Security (Taşıma Katmanı Güvenliği)
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TS	: Türk Standartları
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UHH	: Uydu Haberleşme Hizmeti
URL	: Uniform Resource Locator (Tek Tip Kaynak Bulucu)
VERBİS	: Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi
VoIP	: Voice Over Internet Protocol (İnternet Üzerinden Ses İletimi Protokolü)
VPN	: Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)
YAPA	: Yerel Ağın Paylaşımına Açılması
Wi-Fi	: Wireless Fidelity (Kablosuz Bağlantı Alanı)

GİRİŞ

İletişimi sağlayan cihazların taşınabilir olmasıyla birlikte uzakta olan kişiler arasındaki iletişim ihtiyacı daha kolay ve hızlı şekilde sağlanmaya başlamıştır. Başlarda kablo ile iletişim gerçekleştirilebilirken internet üzerinden ileti gönderilebilmesi fikriyle birlikte iletişim çok daha hızlı ve ucuz hale gelmiştir. İnternetin kullanımının yaygınlaşmasıyla haberleşmeyi sağlayan cihazların tek işlevi iletişim olmaktan çıkmış; bu cihazlar, hayatın her alanında kullanılmakta olan araçlar haline gelmiştir. Bu doğrultuda, dünyada haberleşme hizmetinden faydalanan abone sayısı çok hızlı bir şekilde artış göstermiş ve artmaya devam etmektedir. Abone sayısında yaşanan artış işletmeciler arası sunulan hizmette farklılık oluşturma ihtiyacı doğurmuştur. Böylece haberleşme hizmeti sunan işletmeciler, abonelerinin sayısını artırabilmek amacıyla temel iletişim ihtiyacını karşılamamanın yanı sıra ek hizmetler sunarak sektörde öne çıkmaya çalışmaktadır.

Abone sayılarının artış göstermesiyle birlikte işletmeciler tarafından işlenmek durumunda kalınan kişisel veriler de giderek artmaya başlamıştır. Elektronik haberleşme sektöründeki düzenlemeler çerçevesinde uzun süreler veri saklamakla yükümlü olan işletmeciler açısından saklama süresince veriyi koruyabilmek büyük bir yük oluşturmaktadır. İşletmeciler, bu durumdan olumlu sonuçlar elde edebilmek ve ekonomik kazançlarını artırabilmek amacıyla; kullanıcıların verilerini yeniden değerlemeye tabi tutarak, hedefleme kriterleri çerçevesinde oluşturulan müşteri profillerine yönelik hizmet geliştirme düşüncesini ön plana çıkarmaya başlamıştır.

Elektronik haberleşme sektörünün aktörlerinden olan ve haberleşme hizmetlerini sunan işletmecilerin, kişisel verilerin korunması bakımından iki rolü bulunmaktadır. Bunlardan ilki, aboneye ait kişisel verilerin işletmeci tarafından işlenmesi sebebiyle işletmecinin veri sorumlusu olması, diğeri ise halihazırda kendi müşterilerinin kişisel verilerini işleyen abonelerin, haberleşme hizmetini kullanabilmek amacıyla müşterilerinin verilerini işletmeciye aktarması sebebiyle işletmecinin veri işleyen sıfatını haiz olmasıdır.

Bu çalışmada, veri yığınları haline gelen abonelerden kaynaklı kişisel verilerin korunması amacıyla işletmeci açısından ortaya çıkabilecek hukuki risklerin nasıl azaltılabileceği, ulusal ve uluslararası düzenlemelerle elektronik haberleşme sektörüne getirilen yeniliklerin uygulamada yaşanan

sorunlara ilişkin ihtiyacı karşılayıp karşılamadığı analiz edilmiştir. Elektronik haberleşme sektöründe işlenen kişisel verilerin çoğunluğunu oluşturan aboneden kaynaklı veya haberleşmenin gerçekleşmesiyle ortaya çıkan kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına yönelik ulusal ve uluslararası mevzuat incelemesi doğrultusunda bu sektördeki uygulamada yaşanan problemlere yönelik önerilerde bulunularak değerlendirilmeler yapılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde, elektronik haberleşme sektörüne ilişkin temel kavramlara ve ilkelere yer verilerek çalışmanın devamındaki bölümlerinde yer verilen konuların temelini oluşturan terimlerin incelenmesi hedeflenmiştir. Yapılan inceleme doğrultusunda, kavram ve ilkeler ile uygulamaya ilişkin farklılıklar hakkında BTK'nun vermiş olduğu kurul kararları değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, kişisel verilerin korunması hukuku açısından temel nitelikte olan açık rıza kavramının elektronik haberleşme sektörü açısından ne anlama geldiği, aboneden alınan açık rızaların nasıl olması gerektiği hususları, ulusal ve uluslararası mevzuat kapsamında tartışılmıştır. Bu doğrultuda, aboneye veya kullanıcıya aydınlatma metni sunulması hususunda Kişisel Verilerin Korunması Kurulu kararları ve Kişisel Verilerin Korunması Kurumu'nun düzenlemeleri incelenmiştir. Ayrıca diğer sektörlerde olduğu gibi elektronik haberleşme sektöründe de çokça kullanılan çerezler hakkında AB düzenlemeleri ve Türk hukuku çerçevesinde temel unsurlar irdelenmiştir. Çerezler vasıtasıyla davranışsal pazarlama yapılması konusu ele alınmıştır. Bununla birlikte, elektronik haberleşme sektöründeki AB düzenlemelerinin Türk hukukuna yansımalarına yer verilmiştir.

Elektronik haberleşme sektöründe işletmecinin abonesi olmak isteyen kişi tarafından, abonelik tesisinden önce veya abonelik tesisi esnasında abone olabilmek için birtakım kişisel veriler paylaşılmaktadır. Bu verilerin neler olduğuna ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verilerek aboneliğin kurulabilmesi için kişinin kimliğinin doğrulanabilmesi amacıyla uygulamada işletmeciler tarafından istenilen bilgi ve belgelerin yanı sıra karşılaşılan zorlukların çözümüne ilişkin önerilerde bulunulmuştur. Bununla birlikte, aboneliğin yüz yüze veya uzaktan kimliğin doğrulanması suretiyle gerçekleştirilmesi esnasında işletmeciler tarafından alınan kişisel verilerde farklılıklar bulunmaktadır. Bu doğrultuda, konuya ilişkin değerlendirme yapılarak mevzuata göre gerçekleştirilmesi mümkün olan hususlar konusunda sektörde karşılaşılan problemler aktarılmıştır. Ayrıca elektronik haberleşme sektöründe yeni sayılabilecek bir konu olan uzaktan kimlik doğrulamaya ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Elektronik haberleşme sektöründe, çok sayıda kişisel verinin işlendiği açıktır. Abonelik tesisi amacıyla aboneden alınan kişisel verilerin yanı sıra aboneliğin kullanımı ile ortaya çıkan kişisel veriler de bir o kadar fazladır. Bunların bir kısmı abone desen yapısıyla BTK'ye bilgi verme amacıyla işlenirken bir kısmı da abonenin hizmetleri kullanımıyla ortaya çıkan trafik ve konum verilerinden oluşmaktadır. Söz konusu verilerin işlenmesine dair değerlendirmeler yapılmıştır.

Haberleşmenin hayatın her alanında var olması sebebiyle, işlenen suçların ve şüphelilerin tespiti amacıyla yargı makamları ve kolluk kuvvetleri tarafından işletmecilerden bilgi talep edilebilmektedir. İşletmeciler tarafından bu taleplerin karşılanması da yine kişisel veri işleme faaliyeti kapsamında yer almaktadır. Bu taleplerin karşılanması sürecine ilişkin bilgi verilmiştir.

Her alanda olduğu gibi elektronik haberleşme sektöründe de veri sahipleri verileri hakkında bilgi almak veya imhasını talep etmek amacıyla veri sorumlusu olan işletmeciye başvurabilmektedir. Çalışmanın son bölümünde ilk olarak bu konuya ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur.

İşletmeciler tarafından hukuka uygun şekilde verilerin toplanması kadar önemli olan bir diğer konu ise verilerin saklanmasıdır. AB düzenlemeleri ve kararları çerçevesinde verilerin saklanması konusu değerlendirildikten sonra; Türk hukukunda verilerin saklanmasına ve sürelerine ilişkin elektronik haberleşme mevzuatı içerisinde bulunan farklılıkların uygulamaya yansımaları incelenmiştir.

Bilgi güvenliği konusunun elektronik haberleşme sektöründeki önemi belirtilerek işletmeci tarafından alınabilecek teknik ve idari tedbirlerin yanında AB hukukunda kendine önemli bir yer edinen unutulma hakkı, mahkeme kararları doğrultusunda ülkemize yansımalarıyla birlikte incelenmiştir.

Son olarak kişisel verilerin imhası konusunda hem AB düzenlemeleri hem de Türk hukuku içerisindeki kavramlar kıyaslanarak farklılıkları ortaya konmuştur. Kişisel veri elde edildikten sonra yalnızca saklama yükümlülüğüne katılmak yerine imha edilene kadar profil oluşturma ve veri madenciliği vasıtasıyla veriler yeniden değerlendirilerek ekonomik bir kazanç elde etme hususunda elektronik haberleşme sektörüne ilişkin analizler yapılmıştır. Bu şekilde, çalışmanın son bölümünde aboneden alınan veya hizmetin kullanımından kaynaklanan kişisel verilerin işletmeci tarafından elde edildikten sonra imhasına kadar geçen süreç değerlendirilmiştir.

